

OBETE DOMÁCEHO NÁSILIA

Kazuistiky

MUDr. Andrea HERETIKOVÁ MARSALOVÁ

REA-Ambulancia psychiatrie a
psychoterapie,

Bratislava

Prof. PhDr. ANTON HERETIK, PhD.

Katedra psychológie FF UK

Bratislava

DOMÁCE NÁSILIE

- fyzické, psychické, sexuálne, sociálne, ekonomické násilie medzi blízkymi osobami v spoločnej domácnosti
- trvalá a nemenná diferenciácia rolí na ohrozenú osobu (obeť) a násilnú osobu (agresor, páchatel')
- opakovanie cyklu domáceho násilia:
 1. fáza narastania napätia ("tension building phase");
 2. fáza násilia ("violent phase");
 3. fáza klúdu ("honeymoon phase").

Čírtková, L. a kol, 2010

PODOBY DOMÁCEHO NÁSILIA

- **viazané na konflikty (napr. pri vonkajších stresoch)- kazuistika 1**
- **so snahou o kontrolu nad partnerom - ťažšie vzorce domáceho násilia (napr. tzv. intímny terorizmus - "mental torment")- kazuistika 2**

SYNDRÓM TÝRANÉHO PARTNERA

- ak kompletný cyklus domáceho násilia - min.2x
- nedefinuje ho presná skladba symptómov

Obeť: hanba (na začiatku)

vina (pri pokračovaní)

strach (pri dlhodobom)

Prevíktna osobnosť: vyššia zraniteľnosť

u nezrelej osobnosti, bez skúseností zo zdravých partnerských vzťahov , astenické črty

NÁSLEDKY DOMÁCEHO NÁSILIA I.

najčastejšie (podľa MKCH-10):

- neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresom a somatoformné poruchy (F 40 - F 48)
- Reakcie na ťažký stres a poruchy prispôsobenia (F 43.2)
- Posttraumatická stresová porucha (F 43.1)
- Disociat. poruchy (F44), dif.dg.: dekomp. histriónskej osobnosti (F 60.4)
- Pretrvávajúca zmena osobnosti po katastrofickej skúsenosti (F 62.0)

NÁSLEDKY DOMÁCEHO NÁSILIA II.

- **Sekundárne závislosti (najč. F10 a F13)**
- **dekomp. osobnostnej patológie (F 60, F 61)**
- **samovražda**
- **vražda partnera - násilníka**
- **doplnkové kódy:**

Y07 (iné sy. zlého zaobchádzania)

**Z60.5 (cielená nepriaznivá diskriminácia
a perzekúcia)**

3 KAZUISTIKY S DOMÁCIM NÁSILÍM

1. KAZUISTIKA

2. KAZUISTIKA

3. KAZUISTIKA

1.KAZUISTIKA: M.vs.M.

POŠKODENÁ M.

55-ročná, bez neuropsych. záťaže, zdravá, psychiatricky neliečená.

Zdravotná sestra, 25 rokov na ARO- vysoká profesionálna stabilita a frustračná tolerancia.

Ako slobodná matka so 7-ročným synom sa vydala za obv. M.

Pri vyšetř.: odozniev. úzk.-depresívna sympt.

M.vs.M.

OBVINENÝ M.

- 51-ročný, v rodine psych. porucha starej matky, hyperprotektívna výchova u starých rodičov, chorľavý, čítal
- Pracoval v policajnom zbore, pre disciplinárne problémy- odchod z polície
- V dospelosti amb. liečený pre depresívnu poruchu
- Psychosex. nezrelý- 1. sex. partnerka- manželka- v 26.r.
- Abúzus alkoholu
- Osobnosť simpl., črty emoč. instabil. s labilnou afektivitou, výbušnou, egocentr.

M.vs.M.

- Vzťah od začiatku debaklový
- Obvinený opakovane slovne a fyzicky napádal pošk.: škrtil, udieral do tváre, trhal vlasy, PN 9 dní, bránil v odchode do práce a vo vstupe do domu..
- Alkohol u obv.- potencujúci faktor
- Agresia obv.– hyperkompenz. charakter, pocity menejcennosti obvineného

2. KAZUISTIKA- POŠKODENÁ J.

- **rodinná anamnéza- bez záťaže, zdravá, ukončila pedag. fak., 20 rokov ako učiteľka, spokojná, obľúbená, športovkyňa**
- **manžel- spolužiak- 1.partner, 3 deti (4 UPT!)**
- **ambivalentný vzťah k partnerovi**
- **osobnosť extrovert., sténická, pith.črty**
- **Dg.: úzkostno depresívna epizóda str. st., odoznievajúca, na reakt. podklade F32.1, adaptačná porucha ad tempore crimini F43.2**

Z VÝSLUCHU 14.r. DCÉRY J.

Ja som v našom dome našla dva USB kľúče nahrávacie. Ten prvý som našla v jeho šuflíku .. Ten druhý sme našli aj s mamou spoločne a ten bol zapnutý. Tata sme sa na toto nepýtali. Keď mama išla behať alebo sa bicyklovať, tak väčšinou odišiel nejakých 10-15 minút po nej. Čo mi mama hovorila tak viem, že v aute sme mali gps-ko a že v kúpeľni bola malá kamera. Ešte sme mali jeden zážitok, keď sme sa mali odsťahovávať, no tak sme boli zaniestí kozu susedovi. Ako sme išli po chodníku, tak otec vystrčil spoza tují kameru a točil nás. Vlastne ešte raz nás sledoval, keď sme s mamou išli na aute do Piešťan. On išiel vlastne s autom za nami a snažil sa nás dobehnúť...

VZŤAH pošk. J. s obv. J.

- Manžel -verbálna a fyzická agresia, sledovanie, kontrola a obmedzovanie sociálnych kontaktov pre žiarlivosť, obmedzovanie prístupu k finančným prostriedkom a ku majetku
- Konflikty - viac rokov, cyklické opak., eskalácia
- Ak bude súdnym konaním preukázané..., bolo poškodenej spôsobované fyzické a psychické utrpenie.
- Konanie pociťovala ako ťažké príkorie.
- Pošk.trpí syndrómom týranej osoby/partnera (kompl. cyklus dom. násilia opak. min. 2x)

BODOVÉ HODNOT. UJMY pošk.J.

**Bodové hodnotenie Z.z.č.437/2004 o náhrade
za bolesť a sťaž. spoloč. uplatnenie:**

**položka 255.- Vážne duševné poruchy
vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov al.
iných nepriazn. psychol. činit. a tiesn. situácií
(260-1300 b.)**

u poškod. - 400 b. (dg. F32.1, F43.2)

3. KAZUISTIKA- OBVINENÁ V.

40-ročná žena obvinená z vraždy svojho partnera

- Rodinná anamnéza bez neuropsych. a kriminálnej záťaže. Rozvod rodičov, striedavá starostlivosť.
- Osobná anamnéza: priemerný školský prospech, nedokončená SŠ, profesia - robotníčka, skladníčka
- Záujmy: ručné práce, šitie, štrikovanie, ženská literatúra
- Psychosex. vývin: 1. sex. styk ako 18-ročná, traja partneri pred manželstvom (jeden z nich neskoršia obeť), rozvedená po 3 rokoch manželstva (nevera), 1syn - v čase činu 12-ročný

OBEŤ (vinná viac ako páchatel')

- 51-ročný muž, bývalý profes. športovec, boxer ťažkej váhy, následne descendentná kariéra, nekvalifikovaný robotník, abúzer alkoholu

VIKTIMIZÁCIA:

1. fáza - obdiv pre jeho slávu a telo,
2. fáza - prvé konflikty pod vplyvom alkoholu, prvé verbálne a fyzické agresie,
3. fáza - kompletne domáce násilie (verbálna a fyzická agresia s vážnymi poraneniami, sociálne a ekonomické násilie) sprevádzané naučenou bezmocnosťou.

OBVINENÁ V.

Tr.čin: Po predchádzajúcom útoku a v situácii bezprostredného ohrozenia jednou ranou kuchynským nožom do srdca usmrtila obeť (partnera).

Dg.závery obv.: priemerný intelekt, nadpriemerné mnest. schopnosti, submisivita, závislosť, anxiózne- depresívna porucha

Analýza motivácie: Obeť (partner) viac vinná ako páchatel' (obvinená V.), napriek tomu ako páchatel' ODSÚDENÁ ZA ZABITIE.

Záverom: **KLASIFIKÁCIA OBETÍ** **PODĽA MIERY ZAVINENIA NA VZNIKU** **TRESTNÉHO ČINU** (Mendelsohn)

- úplne nevinná obeť
- obeť s malým podielom viny
kazuistiky 1,2
- obeť rovnako vinná alebo totožná
s páchatel'om
- obeť vinná viac ako páchatel'
kazuistika 3
- obeť podstatne viac vinná ako
páchatel'
- simulujúca či imaginárna obeť

Ďakujeme za pozornost'